

Херсонський державний університет
Херсонський політехнічний коледж Одеського національного
політехнічного університет

Єрмакова-Черченко Наталія, Черченко Олександр

**ПРОПЕДЕВТИКА ПРИРОДНИЧИХ ЗНАНЬ В УМОВАХ РОБОТИ
ЛІТНІХ ТАБОРІВ**

Характерною ознакою сучасної освіти в Україні є її спрямованість на підвищення рівня освіченості та всебічного розвитку особистості учнів. Однією зі складових загальної середньої освіти є природнича, яка передбачає оволодіння учнями фундаментальних знань з усіх природничих галузей.

Навчання природничих дисциплін в основній школі спрямовується на досягнення такої мети як розвиток та соціалізація особистості учнів, формування їхньої національної самосвідомості та загальної культури, світоглядних орієнтирів, творчих здібностей, дослідницьких навичок, здатності до саморозвитку та самонавчання в умовах стрімкого розвитку суспільства [1].

Основну роль в освітньому процесі відіграють заклади середньої ланки освіти, які планують та організують діяльність учнів з метою їхнього навчання. Проте, не менш важливу роль у розвитку особистості школярів відіграє позашкільна освіта, яка реалізується у роботі гуртків, секцій, клубів, культурно-освітніх, спортивно-оздоровчих, науково-пошукових об'єднаннях на базі закладів загальної середньої освіти або міжшкільних навчально-виробничих комбінатів.

Робота позашкільних освітніх закладів м. Херсона дозволяє залучати учнів до різних видів діяльності у межах **художньо-естетичного, еколого-натуралістичного, науково-технічного, військово-патріотичного та спортивного напрямів. Одним із напрямів роботи позашкільних**

закладів є організація та проведення роботи літніх оздоровчих таборів. При цьому вікова категорія вихованців складає від 6 до 11 років.

Аналіз роботи постійно діючих оздоровчих таборів м. Херсона (Сонечко, Юнга, Альтаїр) засвідчив, що їхня діяльність спрямована здебільшого на оздоровлення, розвиток культури та творчих здібностей вихованців. При цьому, не приділяється увага розширенню світогляду школярів, розвитку у них дослідницьких умінь, а також пропедевтиці природничих знань.

Реалізувати зазначене завдання надала можливість «Виїзна наукова лабораторія», організатором якої є «Херсонський навчально-дослідницький центр учнівської та студентської молоді» (засновники Черченко Н.О., Єрмакова-Черченко Н.О.).

Так, у період літнього відпочинку вихованці міського табору «Альтаїр» (директор Гіндулін Є.Ю.) були залучені до роботи у виїзній лабораторії. Учні мали можливість спостерігати за проведенням фізичних/хімічних дослідів та самостійно їх виконати, а також виготовити саморобне обладнання (рис. 1 – 4).

Рис. 1. Стакан, який не плавиться.
Обладнання: пластиковий стакан, вода, сухий спирт, сірники.

Рис. 2. Як надути кульку без сторонньої допомоги.
Обладнання: гумова кулька, пластикова пляшка, оцет, сода.

Рис. 3. Як запалити тліючу лучину.
Обладнання: свічка, сірники, перекис водню, марганцівка, пластиковий стакан.

Рис. 4. Виготовлення саморобної ракети.
Обладнання: пластикова пляшка (0,5 л), сода, оцет, вода, коркова пробка.

Узагальнюючи результати роботи «Виїзної наукової лабораторії» у літній період можна стверджувати, що: 1). позашкільні заклади, зокрема постійно діючі літні оздоровчі табори, мають широкі можливості для проведення пропедевтичної роботи з природничих дисциплін; 2). сприяє підвищенню інтересу до вивчення природничих дисциплін; 3). залучення учнів до вибору обладнання та проведення фізичного та хімічного експерименту сприяє формуванню та розвитку у них дослідницьких умінь, а також розширенню їх наукового світогляду; 4). організація діяльності учнів сприяє формуванню у них цілісної наукової картини світу.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Державний стандарт базової і повної середньої освіти [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/24-2004-п>.